

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Центр заочної форми навчання
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий менеджмент реального та страхового бізнесу»

на тему:
**«Управління депозитним портфелем комерційного банку (на прикладі
ПАТ КБ «ПриватБанк»)»**

Виконавець:
студентка ЦЗФН, групи М-5

Химченко Я.І. _____
/підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Гончаренко Олена Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Комерційні банки є насамперед підприємствами, що спеціалізуються на посередницькій діяльності, яка пов'язана, з одного боку, з купівлею вільних грошових коштів на ринку ресурсів, а з іншого - їх продажем підприємствам, організаціям та населенню. За таких умов для банків є однаково важливими як операції із залучення коштів, так і з їх розміщення. Від операцій із залучення коштів залежить розмір банківських ресурсів і, отже, масштаби діяльності комерційних банків. В свою чергу, вигідне розміщення ресурсів сприяє підвищенню доходності та ліквідності комерційних банків, забезпечує їх економічну самостійність та стабільність.

Для успішної діяльності комерційних банків у конкурентному середовищі неодмінно слід нарощувати обсяги активних операцій, оскільки саме завдяки їм отримується прибуток, а отже, зрештою збільшується капітал банку. Проте власних коштів банку відчутно бракує для розширення кредитних вкладень, проведення операцій на фондовому, фінансовому та валютному ринках.

Левову частку потреби в грошових ресурсах банки покривають за рахунок залучених коштів. Тобто вони є головним джерелом банківських ресурсів, частка яких в середньому по банківській системі України складає 80% від загальної величини ресурсів, а решта (20%) припадає на власний капітал. Однією з форм залучення ресурсів банків є депозити. Традиційно на них припадає найбільша частка у структурі залучених коштів.

Саме депозити відіграють роль головного джерела грошових ресурсів сучасного комерційного банку. Тому комерційні банки в останні роки приділяють підвищену увагу до процесу залучення депозитів від юридичних та фізичних осіб, створюючи всі умови для збільшення клієнтської бази, забезпечення конкурентної переваги в умовах надання депозитних рахунків тощо.

Метою дослідження є з'ясування особливостей управління депозитним портфелем комерційного банку як одного з найбільш важливих напрямків діяльності комерційних банків.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання:**

- 1) розглянути сутність та особливості формування депозитний портфель комерційного банку;
- 2) з'ясувати механізм управління депозитним портфелем комерційного банку;
- 3) проаналізувати методику оцінки депозитного портфелю комерційного банку;
- 4) здійснити аналіз фінансово-економічної діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк»;
- 5) розглянути сучасні тенденції управління депозитним портфелем ПАТ КБ «ПриватБанк»;
- 6) здійснити оцінку системи управління депозитним портфелем ПАТ КБ «ПриватБанк»;
- 7) проаналізувати зарубіжний досвід формування депозитного портфелю комерційними банками;
- 8) визначити напрями оптимізації депозитної політики ПАТ КБ «ПриватБанк»;
- 9) дослідити напрями вдосконалення системи управління депозитним портфелем банку.

Об'єктом дослідження в дипломній роботі є депозитний портфель комерційного банку.

Предметом дослідження в дипломній роботі є процес управління депозитним портфелем комерційного банку на прикладі ПАТ КБ «ПриватБанк».

Методи дослідження. В процесі дослідження використано методи порівняння (використано при дослідженні сутності депозитного портфеля,

механізму управління ним), аналізу та синтезу (при дослідженні особливостей діяльності та управління депозитним портфелем ПАТ КБ «ПриватБанк»), дедукції та індукції (при визначення напрямів удосконалення системи управління депозитним портфелем), наукової абстракції та узагальнення (при формулюванні висновків).

Інформаційна база дослідження. Наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених в сфері банківської діяльності, статистичні матеріали Національного банку України, фінансові звіти ПАТ КБ «ПриватБанк».

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків та списку використаної літератури з 102 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 104 сторінки. Робота містить 14 таблиць і 19 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретико-методологічні основи управління депозитним портфелем комерційного банку»** розглянута сутність та особливості формування депозитний портфель комерційного банку; з'ясований механізм управління депозитним портфелем комерційного банку; обґрунтована методика оцінки депозитного портфелю комерційного банку.

У другому розділі **«Практичні аспекти управління депозитним портфелем ПАТ КБ «ПриватБанк»»** проведений аналіз фінансово-економічної діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк»; розглянуті сучасні тенденції управління депозитним портфелем ПАТ КБ «ПриватБанк»; здійснена оцінка системи управління депозитним портфелем ПАТ КБ «ПриватБанк».

У третьому розділі **«Шляхи вдосконалення управління депозитним портфелем ПАТ КБ «ПриватБанк»»** проаналізований зарубіжний досвід формування депозитного портфелю комерційними банками; обґрунтовані напрями оптимізації депозитної політики ПАТ КБ «ПриватБанк»; досліджені напрями вдосконалення системи управління депозитним портфелем банку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Депозитний портфель – це сукупність коштів на депозитних рахунках клієнтів (фізичних та юридичних осіб), залучених банком на договірній основі. Депозитні ресурси - це залучені банком на договірній основі на певний строк чи без зазначення такого строку грошові капітали юридичних та фізичних осіб, які підлягають виплаті вкладнику, як правило, з виплатою процентів, що забезпечують банк необхідними ресурсами для здійснення активних операцій і виконання нормативних правил, згідно із законодавством.

2. Механізм управління депозитним портфелем банку - це обґрунтована та гнучка система стратегічних і тактичних управлінських рішень та відповідних їм заходів щодо визначення складу та технології залучення банком депозитних ресурсів за умови забезпечення високого рівня його конкурентоспроможності, прибутковості та ліквідності.

3. Оцінку депозитного портфелю комерційного банку здійснюють за декількома етапами. На початковому етапі здійснюють кількісний та якісний аналіз структури залучених коштів, який полягає у визначенні динаміки та питомої ваги кожної підгрупи або декількох підгруп в загальній сумі залучених коштів. Далі проводять порівняльний аналіз структури залучених коштів за групами клієнтів та термінами. Наступним кроком буде аналіз структури депозитів за ступенем затребуваності останніх та за строками. На наступному кроці проводять аналіз ризиків залучення депозитів та міри стабільності. Визначаються коефіцієнт структури депозитних коштів, коефіцієнт терміновості структури депозитів та частка строкових депозитів в загальній сумі пасивів. Оцінюється вплив факторів на динаміку депозитного портфелю. Розраховується коефіцієнт ефективності депозитної політики та інші показники.

4. Організаційно-економічна та економічно-фінансова характеристика ПАТ КБ «ПриватБанк» заснована на корпоративних принципах та повністю відповідає сучасним міжнародним стандартам. Організаційна структура управління ПАТ КБ «ПриватБанк» включає всі необхідні форми контролю для побудови ефективного і злагодженого механізму над різними напрямками діяльності банку. Інфраструктура ПриватБанку налічує 26 філій та майже 2 200 відділень по всій Україні, що забезпечує найкращий доступ громадян до банківського обслуговування практично в будь-якій точці країни.

Банк поступово виходить з кризової ситуації, яка була отримана в результаті нераціональної кредитної політики. Вартість активів та пасивів банківської установи має чітку тенденцію до зростання. Спостерігається чітка динаміка зростання вартості зобов'язань банківської установи.

В результаті діяльності банку в 2014 та 2016 було отримано прибуток в розмірі 48 та 238 млн. грн., але 2015 р. був для банку збитковим – рівень збитку склав -176238 млн. грн.

5. Депозитна політика ПАТ КБ «ПриватБанк» – це чітко продумана стратегія та тактика банку щодо визначених дій із залучення грошових ресурсів фізичних осіб та інших суб'єктів господарювання і пошук найефективніших джерел їх акумуляції. Основна мета депозитної політики ПАТ КБ «ПриватБанк» полягає у впровадженні нових депозитних послуг та підвищенні їх ефективності, а також у забезпеченні розвитку та удосконаленні банківської діяльності в процесі залучення грошових коштів.

Обсяги коштів клієнтів, залучені ПАТ КБ «ПриватБанк» в 2014 р. склали 140680 млн. грн. В 2015 р. їх обсяг зріс на 37294 млн. грн., що склало +26,51% від рівня 2014 р. В 2016 р. ситуація змінилася - обсяги клієнтів, залучені банківською установою продовжили зростати, але значно меншими темпами.

6. Депозитна діяльність ПАТ КБ «ПриватБанк» на ринку роздрібних послуг - це розробка, організація процесу створення та впровадження

депозитних продуктів для фізичних осіб з метою залучення ресурсів на роздрібному ринку. Організація депозитної діяльності банку передбачає: діяльність банку в цілому та його структурних підрозділів; створення та удосконалення організаційної структури банку; розробку нових та удосконалення діючих інструкцій та правил; організацію внутрішньобанківського контролю і роботи персоналу; організацію системи планування і мотивації.

В структурі депозитного портфелю відбуваються зміни. В 2014 р. на кошти фізичних осіб припадало 77,35%. В подальшому частка цієї категорії осіб в структурі депозитного портфелю зростає – на них в 2015 р. припадає 78,12%, а в 2016 р. – 83,48%. Відповідно скорочується частка коштів юридичних осіб. В структурі депозитного портфелю зростає частка інших галузей економіки. Тому банку необхідно звернути на них увагу в першу чергу в майбутньому.

7. На підставі проведеного аналізу, КБ «ПриватБанк» для залучення коштів у внески необхідно широко використовувати закордонний досвід, зокрема здійснювати:

- розробку різних програм по залученню коштів населення;
- надання клієнтам-вкладникам різного роду послуг, в тому числі і небанківського характеру (наприклад, елементів медичного обслуговування; підписку на періодичні видання економічної літератури; абонементів на екскурсійне обслуговування в музеях і т.д.);
- проведення широкої відкритої реклами по залученню клієнтури;
- використання «тихої» цільової реклами (поштою, телефоном);
- використання високої процентної ставки за вкладами інвестиційного характеру;
- виплату постійним вкладникам премії «за вірність банку».

8. Обсяги залучення поточних і строкових вкладів впливають на стабільність ресурсної бази банків і, водночас, можуть бути показником довіри до них з боку клієнтів. Ефективне формування та управління

деPOSITНИХ операцій створює умови для оптимального ресурсного регулювання в комерційному банку. Гарантією успішного управління депозитними операціями є взаємовигідні відносини між банком і клієнтом. Щоб збільшити депозитні залучення, ПАТ КБ «ПриватБанк» повинен ретельно і постійно вивчати інтереси і запити вкладників. Банк повинен встановити оптимальну ставку процента, термін вкладу, можливість поповнення та дострокового зняття коштів, які би зацікавили і були доступними для клієнтів.

ПАТ КБ «ПриватБанк» також доцільно зосередити увагу на інноваційних депозитних продуктах. Інноваційна діяльність банків об'єднує науку, техніку, економіку, підприємництво, освіту та управління, що дозволяє реалізувати інноваційні підходи своїй депозитній політиці.

9. Оскільки головною проблемою ПАТ КБ «ПриватБанк» є загроза нової хвилі фінансової кризи, банку запропоновано індикатори тривоги, які повинні сигналізувати про ймовірність кризового стану депозитної діяльності банку.

Сучасний ПАТ КБ «ПриватБанк» повинен повністю переорієнтуватися з базисного та реагуючого рівнів відносин з клієнтом на відповідальний та активний. Основою для створення якісного обслуговування всіх категорій клієнтів є ефективна організація спілкування з клієнтами на всіх рівнях менеджменту, що повинно відобразитися в організаційній структурі банку. Тому ПАТ КБ «ПриватБанк» доцільно в організаційній структурі створити Департамент багатоканального контактного центру, який буде пов'язувати методи обслуговування різних категорій клієнтів.

Реалізація запропонованої концепції щодо системи стимулювання залучення коштів клієнтів сприятиме вирішенню низки актуальних завдань, зокрема щодо функціонування ПАТ КБ «ПриватБанк», вдосконаленню інструментарію банківського менеджменту, зростанню рентабельності банківської діяльності та гармонізації економічних інтересів держави, банків та споживачів банківських послуг.

АНОТАЦІЯ

Химченко Ярослави Ігорівни

**Управління депозитним портфелем комерційного банку
(на прикладі ПАТ КБ «ПриватБанк»)**

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Фінансовий та страховий менеджмент» Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2017 рік

У роботі розглядаються теоретичні основи управління депозитним портфелем комерційного банку. Проаналізовані практичні аспекти управління депозитним портфелем ПАТ КБ «ПриватБанк». Запропоновано використати в процесі управління депозитним портфелем зарубіжний досвід, оптимізувати депозитну політику банку шляхом зосередження на інноваційних депозитних продуктах, вдосконалити систему управління депозитним портфелем шляхом впровадження індикаторів тривоги, створення Департаменту багатоконтрактного центру.

Ключові слова: депозитний портфель, депозит, управління депозитним портфелем, оцінка депозитного портфелю, депозитна політика.

ANNOTATION

Khymchenko Yaroslava

**Management of Deposit portfolio of commercial banks
(on the example of CB "PrivatBank")**

thesis for Master degree in specialty "Finance, banking and insurance"
under the program "Financial and insurance management "
Odessa national economic University, Odessa, 2017

The paper discusses theoretical foundations for managing the deposit portfolio of commercial banks. Analyzed practical aspects of managing a deposit portfolio of CB "PrivatBank". It is proposed to use in the management of a deposit portfolio of foreign experience, optimizing the

Bank's deposit policy, by focusing on innovative deposit products, to improve management of a deposit portfolio through the introduction of indicators of anxiety, the creation of the department megacontracts center.

Key words: deposit portfolio, deposit, deposit portfolio management, the valuation of the deposit portfolio, deposit policy.